

Här i Lunsens friluftsområde finns rätt förutsättningar att få upp gran i luckorna – djup, frisk och fuktig mark och rätt ståndortsindex.

Roland hugger luckor

”CARPE OCCASIONES” – fånga tillfallena! I SKOGEN 5-12 visade SLU-forskaren Roland Hörnfeldt hur han tar vara på den växtlighet som finns, och skapar timmerbestånd av löv. Nu har vi följt med honom till ett annat område utanför Uppsala, Lunsen, där Roland provar luckhuggning med gran.

I stickvägar och stormluckor ser man ofta att granen föryngrar sig själv om marken har rätt förutsättningar. Det är på dessa platser som luckhuggning kan användas som föryngringsmetod. Här är marken frisk-fuktig och täckt med en matta av självsådda granplantor.

– Jag försöker vidga luckorna i fas med bra granfröar. Om de inträffar med normal frekvens går det att få ett ganska likåldrigt nytt bestånd genom lämplig röjning.

Metoden lämpar sig särskilt bra i det välbesökta friluftsområdet Lunsen, där luckan snarare upplevs som en glänta än som ett hygge.

För den här skogsskötseln bör marken vara djup, frisk-fuktig och med ståndortsindex G24 eller mer. Lågört eller ristyper passar.

Utgå alltså från om det kommer naturlig föryngring i luckor. Småplantorna ska vara vitala. Toppskottet ska vara minst 75 procent av sidoskottens längd.

Överbeståndet bör inte vara äldre än 60-70 år vid starten. Se till att det finns 25 till 100 bra fröträd per hektar. Luckhuggning bör undvikas på stormutsatta platser.

En bit därifrån visar Roland Hörnfeldt

upp ett kärr med klibbal. Han vill gärna slå ett slag för att utnyttja de sank, bördiga markerna till skogsskötsel.

– Oftast blir alkärren lämnade åt sitt öde, då är det stor risk att granen tar över. Men det går oftast utmärkt att kombinera god naturvård med skogsskötsel här, menar han.

MÅNGA ALKÄRR ÄR SMÅ och skogsägare ryggar för att göra något åt dem. Men klibbal kan ge värdefullt timmer. Virket kallas ibland för Nordens mahogny.

– Om vi försiktigt gallrar fram de bra individerna och släpper upp ett underbestånd kan vi få bra kvalitet på alarnas rotstockar, menar Roland Hörnfeldt. Samtidigt ger underbeståndet skydd åt fåglar och andra djur.

De mest skyddsvärda objekten ska naturligtvis lämnas orörda. Men många små alkärr ser han som ett exempel på hur en kreativ skogsvård kan ge pengar samtidigt som det gynnar mångfalden och landskapsbilden. På många av dessa marker växer både gran och al, men granen får ofta dålig kvalitet. Då är det bättre att gallra bort de granar som börjat konkurrera med alarna.

Roland betonar att det inte är slumpen som har gjort att olika trädslag rotat sig på olika marker. Det finns alltid en anledning, som kan bero på markens förhållanden, tillgång till fröträd i närheten eller betetrycket.

Med egna erfarenheter och ingående litte-

raturstudier håller han nu på att utveckla checklistor för att kunna urskilja ståndorter och bestånd där det finns förutsättningar att lyckas med en ”annorlunda” skogsskötsel. SKOGEN hoppas få ta del av dem när de är ligger klara.

Text och foto: Mats Hannerz

TIPS: FORMA ALTIMMER

- Marken ska vara bördig (bättre än G24), mullrik och gärna med lättlera. Tunn torvmarker kan också passa. Friska till fuktiga marker är bäst, men alen kan också växa bra på blöta marker.

- Alarna ska ha en stor grönkrona, helst mer än 50 procent, och huvudstammarna bör vara högst 50 år när insatserna sätts in. Satsa på träd som har haft en naturlig kvistrensning eller som har stamkvistats.

- Rekommenderade stamantal är 2000 till 3000 vid 3 till 5 meters höjd. 1000 till 1500 vid 10 till 12 m och 400 vid 50 år.

- Klibbalen föryngrar sig med stubbskott – när de fullmogna träden plockas ut kan stubbskotten utnyttjas till en ny generation.

